

कामात्मानमिति अथयत्रान्यत्थतितदव्यमिति श्रुतेरैश्वर्यमपितुच्छमेवातो न प्रशंसंति संतः समस्तः कश्चिदप्यस्तः प्रहसितो दुःस्वमतो मन एव निरोद्धव्यमित्य ॥ ९ ॥ एतच्चेनेकजन्मसाध्यमित्याह भूयो भूय इति विच्छिद्य विच्छिद्योत्तरोत्तरभूमिलाभरूपं जन्म यस्य सः भूयो भूयो जन्म तस्मादेवाभ्यासयोगात्पुच्छचित्तः सप्तसारमार्गमोक्षमार्गविचित्र्यकामान्संहरत नियमो नियमः सधर्मः सचमूलं मोक्षबीजं ॥ १० ॥ यो दानादिभ्यामनयो गतांशकामेन कामपूर्वकं नारभते यच्चार्थाय कामयेते स यमोर्नेति विदित्वेति संबन्धः फलितमाह यो धर्मो नियमस्तस्य मूलमिति तस्य कामस्य यो वागादीन्द्रियसाध्ये जपादिशान्ते प्रादुर्भवामि अहमेव सर्वोक्तो जपादिकर्तैत्यभिमानरूपेणाविर्भवामि तेन जपादिकं विफलं करोमीत्यर्थः द्वितीये यो मामिति श्लोके प्रहरणे मनसि इमं शानवैराग्यन्यायेन जितो म

कामात्मानं न प्रशंसंति लोके नेहा कामाकाचिदस्ति प्रवृत्तिः ॥ सर्वे कामा मनसो गप्रभूता यान्यङ्गितः संहरते विचित्र्य ॥ ९ ॥ भूयो भूयो जन्म नोभ्यासयोगाद्योगी योगं सारमार्गं विचित्र्य ॥ दानं च वेदाध्ययनं तपश्च काम्यानि कर्माणि च वैदिकानि ॥ १० ॥ व्रतं यज्ञान्नि यमान् ध्यानयोगान् कामेन यो नारभते विदित्वा ॥ यद्यच्चायं कामयेते स धर्मो न यो धर्मो नियमस्तस्य मूलं ॥ ११ ॥ अत्र गाथाः कामगीताः कीर्तयंति पुराविदः ॥ शृणु संकीर्त्यमानास्ता अखिलेन युधिष्ठिर ॥ नाहं शक्यो नृपायेन हंतुं भूतेन केनचित् ॥ १२ ॥ यो मां प्रयतते हंतुं ज्ञात्वा प्रहरणे बलं ॥ तस्य तस्मिन् प्रहरणे पुनः प्रादुर्भवाम्यहं ॥ १३ ॥ यो मां प्रयतते हंतुं यज्ञैर्विविधदक्षिणैः ॥ जंगमेष्विव धर्मात्मा पुनः प्रादुर्भवाम्यहं ॥ १४ ॥ यो मां प्रयतते नित्यं वेदैर्वेदांतसाधनैः ॥ स्यावरेष्विव भूतात्मा तस्य प्रादुर्भवाम्यहं ॥ १५ ॥ यो मां प्रयतते हंतुं धृत्या सत्यपराक्रमः ॥ भावा भवामि तस्याहं स च मां नावबुध्यते ॥ १६ ॥ यो मां प्रयतते हंतुं तपसा संशितव्रतः ॥ ततस्तपसितस्याथ पुनः प्रादुर्भवाम्यहं ॥ १७ ॥ यो मां प्रयतते हंतुं मोक्षमास्याप्यङ्गितः ॥ तस्य मोक्षरतिस्तस्य नृत्यामि च हसामि च ॥ अवध्यः सर्वभूतानां महमेकः सनातनः ॥ १८ ॥

या काम इति निश्चित्य प्रयतते संन्यासादिकं करोति तस्य मनस्येव पुनरहं प्रादुर्भवामि यदा इह भ्रियुक्ताः प्रमादिनो बहिर्भ्रियुक्ताः संन्यासिनोऽपि दृश्यंते देवसंदूषिता शया इति ॥ १३ ॥ यो यज्ञैः कामं जिघांसति तस्य चेत्तस्य तथा धर्मात्मा जंगमेषु उत्तमयोर्नौ उदाररूपेणाविर्भवति तद्वत्तस्य चेत्तसि अहं दं प्रादुर्भवेणाविर्भवामि ॥ १४ ॥ स्यावरेषु अनभिव्यक्तरूपेण भूतात्मा जीवः धर्मात्मेत्यत्रापि पठति केचित् यज्ञसूक्तापेक्षया वेदेदांतसाधनेष्वप्येव कामाभिव्यक्तिरित्यर्थः ॥ १५ ॥ धृत्या संयामे विपदि च धैर्यतः भावश्चित्तं धैर्यबलेनैव लोकद्वयं जेष्यामीत्यभिमानवन्तं तं करोमीत्यर्थः सच इममेवाभिमानं कामत्वेन बंधकत्वेननावबुध्यते ॥ १६ ॥ तपसा योगबलेन तत्रापि योगोपसर्गरूपेण मधुमत्याद्यैश्वर्यसूक्ष्मिषु स्थूला रूपेणाविर्भवामि ॥ १७ ॥ मोक्षमास्थाय नित्यमुक्तमात्मानमज्ञात्वा मोक्षार्थं यत्तप आदिकरोति तमज्ञं प्राप्य नृत्यामि च हसामि चेत्यर्थः ॥ १८ ॥